

PERJANTAINA 17. ELOKUUTA 2012

c

Kulttuuri

hs.kulttuuri@hs.fi
 Uutisvinkit: (09) 122 2593
 Pk. 85, 00089 Sanoma

Kaksi guria ja jumalatar

HELSINGIN
 JUHLAVIIKOT
 17. 8.–2. 9.

Marita Liulia ja Virpi Pakhinen avaavat Helsingin juhlaaviokot elokuvaa ja tanssia yhdistävällä multimediaspektaakkelilla.

Liisa Mayow HS

KUMMALLAKIN on yllään keltainen mekko ja jotain mustaa. Tukka on molemmilla toispuoleinen, mediatiteilijä Marita Liulialla sitä on vähän enemmän, tanssija-koreografi Virpi Pakhiseilla muutama pitkä letin verran. Mutta kun kaksi voimaista avaa suunsa, hoidan yhtäläisyytensä vastu vyyrytyksin esiin. Ne menevät suoraan myytille tasolle. Nyt ollaan aikamoten selun-kumppanuden äärellä.

"Ollaan Marian kanssa jopa samat korit tarotissa", Pakhinen huomauttaa.

"Kaksi guria. Tarotissa gurut ovat joko samalla asuopituudella tai hylyivät toisistaan", Liulia jatkaa lausetta saumattomasti.

"On selvää, että nämä gurut ovat samalla asuopituudella Liulia ja Pakhisen suurprojektin, elokuvan, tanssia ja maailmanmusiikkia yhdistävä *Jumalattaren paluu* on niin monimediallinen ja monitasoinen hybridi, ettei sellaista olisi syntynyt ilman hyvää yhteistä väriä.

PERJANTAINA Savoy-teatterin lavalla nähdään ensin alkupalana Pakhisen tanssiesitys, sitten Liulian lyhytelokuva. Siinä Pakhinen esiintyy ikäikäisenä jumalattarena, joka ilmestyy työttömälle nuorelle miehelle. Lopuksi luvassa on vielä Pakhinen uusi koreografia *Scenobé*, harvinaislaatuinen duetto, jossa sooloistiaan tunnettu tanssija esiintyy yhdessä ruotsalaisen *Oskar Landströmin* kanssa.

Jumalattaren paluu on syntynyt Liulian Aalto-yliopiston taiteilijaresidenssiohjelmasta. Alkuaan äärellä hänet johdatti aiempi projekti, *Choosing (my religion)* -teos, jossa hän tutki maailman pääuskontoja. Viisivuotisen työn aikana taiteilijaa havaitui siihen, että kaikki nykyuskonnot ovat miesten

Virpi Pakhinen on tanssijan hahmossa ilmestyvä Jumalattaren paluu-lyhytelokuvassa.

kehittämiä ja hallinnoimia.

"Ennen nykyuskontoja palveltiin jumalattaria. Naisena aloin tietysti miettiä, mitä heille tapahtui."

Jumalattaret edustavat Liulialle eheyttävää voimaa, jota maailma kaipaa kipeästi juuri nyt. Elokuvan nuoren miehen hahmo kertoo ahdingosta, jossa maailman nuorisot nykyään on.

TYÖTÖMYYS ja jatkuva epävarmuudessa eläminen ovat paljon matkustaneille taiteilijoille tuttua kolmannen maailman maista. Nyt samat ongelmat näkyvät Euroopassa, myös Suomessa.

Pätkätyöllistymisen, perheen perustamisen ja elämän suunnitelmisen vaikeus kohtaavat täällä valtavat identiteettipaineet. Yksilönä pitäisi suorittaa ihan järkeviä. Hyvin miehisten ehtojen

"Tanssin avulla aivot alkavat toimittavasti hengittää."

maailmassa jumalattarella on oma roolinsa, häntä tarvitaan", Liulia sanoo.

Pakhista huolettava pinnallinen infohäky, joka estää elämän syvien uimien tutkimista. Siihen auttaa tanssi, itämaainen taidet, johon voi upota ilman sanoja.

"Nuorten työmuisti on niin täyteen ladattu, etteivät he muista mitään, vaan haluavat tarkistaa kaiken varttia ennen. Rauha on menettänyt, eikä tilaa jää kasvamiselle ja muistojen kehitykselle. Tanssin avulla aivot alkavat toimittavasti hengittää."

TUPLAENSI-ILASSA tärkeässä roolissa on toimenkin sanaton taidemuoto, musiikki.

Pakhisen koreografiassa kuuluaan muun muassa nopeita djembe-rumpuja, rituaalisia skaloja ja panilaisella koto-kielisoittimella sekä saamelaismusiikkia. Liulian elokuvan musiikki on säveltänyt maailmanmusiikin suurimmet Richard Horowitz ja iranilaisyyntynen Sussan Deyhimin, jonka laulu antaa jumalattarelle äänen ilman sanoja.

Liulia oli haaveillut jo pitkään

yhdistävänsä Pakhisen tanssin ja Sussan Deyhimin äänen. Kuinka olakaan kävi ilmi, että koreografi oli työskennellyt Deyhimin kanssa jo vuonna 2000, pari vuotta ennen Pakhisen ja Liulian ensikohtaamista.

"Marita on tällainen sala-peräinen sattuminen noita", Pakhinen nauraa.

ELOKUVA kuvattiin pääasiassa Ukrainassa ja Yhdysvalloissa Utahin ja Arizonan aavikoilla, mutta Liulia kuljetti kamera mukanaan myös Intiaan, Italiaan ja Tunisian joutilaan arabihevään kansannousua. Pakhisen tanssiesitykset kuvattiin Helsingissä. Aalto-yliopiston Mediaakeskus lumen studiossa. Lopullisen palapelin kokosi editoija Jakke Kastelli.

3d-tekniologiaa innostunut, tietokoneita ensisijaisina työvälineinä käyttävä mediatiteilijä työskentelee kuitenkin jatkuvasti kiinnostavassa ristiriitaisuudessa. Lapsetta lähtien pahaan nivelreumaa sairastanut Liulia päätyi tietokoneiden parin 1990-luvun alussa, kun lääkärit sanoivat, ettei kropan suorituskykyyn varaan kannata laskea.

Sittenkin paljon huipputanssijoiden kanssa työskennellyt taiteilija on päässyt niin loistavaan kuntoon, että kykenee vaikka joramaan Flow-festivaaleilla kaksi päivää putkeen.

"Meitä yhdistää Virpin kanssa sekin, että olemme kiinnostuneet asioista, joita tiede ja järki eivät selitä. Niitä on kuitenkin aika paljon."

Jumalattaren paluu Savoy-teatterissa pe 17. 8., la 18. 8. ja su 19. 8. klo 19. Lauanlain esityksen jälkeen taiteilijajapaaminen. Elokuvaa on mukana myös Rakkautta & Anarkiaa-festivaalin ohjelmistossa syyskuussa.

Lisää Juhlaviikoista sivulla C 2.

TÄRPPPEÄ

Tanssi tulee kylään kaupunkilaisten koteihin

■ Koreografi Emilio Grecon ja dramaturgi Pieter C. Scholtenin *La Commedia* -nykytanssiteoksessa ruumillistuneet vilkko-pölyt marssivat lavalle. 24.-25. 8. klo 19 Suomen Kansallisooppera, Alminsa.

■ Tänä vuonna on tanssin vuoro tulla kylään kaupunkilaisten koteihin. Reijo Kela ja Leena Gustavson tanssivat 26.-29. 8. klo 19 kahdeksassa yksityiskodissa.

■ Tero Saarinen tanssii luonnon ja ihmisen suhdetta pohittavana *Vox Balaeae, Valaan ääniä* -sooloteoksessa, joka saa juhlaaviokilla Suomen ensi-ilansa. Kahden tanssin illan aloittaa Saarinen koreografia *Scheme of Things*. 31. 8.-1. 9. ja 3.-6. 9. klo 19 Suomen Kansallisooppera, Alminsa.

■ Kanadalainen nykytanssin huipputanssijoiden kanssa työskennellyt taiteilija on päässyt niin loistavaan kuntoon, että kykenee vaikka joramaan Flow-festivaaleilla kaksi päivää putkeen.

"Meitä yhdistää Virpin kanssa sekin, että olemme kiinnostuneet asioista, joita tiede ja järki eivät selitä. Niitä on kuitenkin aika paljon."

Lisää Juhlaviikoista sivulla C 2.

KUKA?

Marita Liulia

■ Taiteilija ja ohjaaja, vuorovaikutteisen media-taitteen suomalaisia pioneereja.

■ Syntynyt 1957 Perhossa.

■ Aloitti taiteellisen toiminnan 1980-luvulla teatterista. Siirtyi digitaaliseen mediaan 1990-luvulla.

■ Tunnettuja teoksia *Tarot, Choosing my religion* sekä läpimurto-työs *Amphibious Bitch*. Koreografi Tero Saarisen kanssa yhdessä tehtyä, tanssia ja multimedialla yhdistävää *HUNTA*-teosta on esitetty 155 kertaa 38 maassa.

■ Aalto-yliopiston ensimmäinen residenssitaiteilija 2011-2013.

KUKA?

Virpi Pakhinen

■ Nykytanssikoreografi ja tanssija.

■ Syntynyt 1967 Jyväskylässä.

■ Asuu ja työskentelee Tukholmassa vapaana taiteilijana. Työskennellyt usein muun muassa Ingmar Bergmanin (1918-2007) kanssa.

■ Tunnetuimpia teoksia muun muassa *Suite 303*, *Morpho Z* ja soolo lyhytelokuvaan *Atom by atom*.

■ Kirjoittanut kirjan *Käärmeensydä* (Ateia 2009).

Marita Liulia (vas.) ja Virpi Pakhinen tapasivat kymmenen vuotta sitten Pakhisen esityksessä. "Tanssi oli niin mykistävää, että olisin halunnut mennä yksin nurkkaan miettimään sitä", Pakhinen sanoo.